

Kỷ niệm 45 năm làm nghề Công Chánh

Lê văn Phương

Sau khi tốt nghiệp Trường Cao Đẳng Công Chánh, tôi đã phục vụ qua 7 nhiệm sở trong thời gian 45 năm cho đến ngày hưu trí.

Trong bài viết này, để không quá dài, tôi không đề cập đến công việc thông thường của một kỹ sư công chánh, không bàn về chính trị mà chỉ ghi lại tổng quát ngắn gọn một vài kỷ niệm, một vài sự việc xảy ra trong thời gian hành nghề công chánh. Có một điều lạ là trong thời gian tôi phục vụ tại nơi nào thì nơi đó có một biến cố quan trọng đã xảy ra.

1) Nhiệm sở 1: Văn Phòng Tổng Trưởng Công Chánh

Tổ chức văn phòng TTCC gồm có:

- Tổng Trưởng Công Chánh: Kỹ Sư Trần văn Mẹo (kiêm Tổng Trưởng Kinh Tế).

- Đồng Lý Văn Phòng: KS Nguyễn văn Thạch.

- Chánh Văn Phòng: Tiến Sĩ Kỹ Sư Nguyễn văn Thành (Giám Đốc hãng kem Perlon).

- Tham Chánh Văn Phòng: Đốc phủ Sứ Đồ quang Giai (nguyên Đốc Lý Hà Nội).

- Công Cán Ủy Viên: Kỹ Sư Hàm Mỏ Trịnh ngọc Sanh (thân phụ Phi hành Gia Eugene Trịnh).

- Bí Thư: Trương văn Xuân và một số nhân viên khác.

Khi làm việc tại đây tôi phụ trách kiểm soát các hồ sơ, báo cáo hàng tháng của các:

- Tổng Nha Công Chánh, Kiến Thiết, Vận Tải, Thương Cảng Bưu Điện...

- Nha Hỏa Xa, Thủy vận, Khí Tượng, Căn Cứ Hàng Không, Hàng Không Dân Sự và phụ giúp lập hồ sơ để Bộ đi họp hoặc trình Phủ Tổng Thống.

Tôi được trợ cấp nhà ở trong vòng rào Bộ Công Chánh, sau Tổng Nha Vận Tải.

Tôi có dịp được Bộ cử đi với Tiến Sĩ Nguyễn văn Thành khảo sát chăn nuôi tại Buôn Hồ - Ban Mê Thuột và khảo sát trồng trọt tại Blao Siêng, theo lệnh của TT Ngô đình Diệm vì Tổng Trưởng Mẹo kiêm luôn Tổng Trưởng Kinh Tế. Ngoài ra tôi cũng có dịp đi thanh tra công tác cầu Xóm Bóng Nha Trang với KS Chánh Sự Vụ Nguyễn văn Lộc.

Vụ hạm gạo miền Trung do KS Ứng bảo Toàn phụ trách, nên KS Trần văn Mẹo chỉ còn giữ chức vụ Tổng Trưởng Công Chánh

Sau khi tôi rời văn phòng TTCC, AH Lê khắc Thí về thay thế.

Sau này AH Thí lên Giám Đốc nha Nhân Viên Bộ CC.

2) Nhiệm sở 2: Phòng Kỹ Thuật Khu Bắc Công Chánh Nam Phần

Tôi phụ trách kiểm soát và trình duyệt y hồ sơ kỹ thuật của 17 Ty Công Chánh Miền Đông Nam Phần. Năm 1960 tôi đại diện KBCCNP đi thanh tra công tác làm cầu tại Bảo Lộc với KS Nguyễn văn Bảnh (Đại Diện Nha Kiều Lộ) và KS Hoàng ngọc Ân (Đại Diện Khu CC Cao Nguyên Trung Phần)

Trong thời gian đang công tác tại Bảo Lộc thì xảy ra biến cố "Nhảy Dù Đảo Chánh".

Năm 1962 thì có lệnh tổng động viên, Bộ CC gửi văn thư xin hoãn dịch cho các chuyên viên của Bộ. Công văn hoãn dịch đã được Tổng Thống ND Diệm phê chuẩn: "Ông Bộ Trưởng Thuần, hoãn dịch cho các Trưởng Ty, Phó Ty CC". Bút phê này chỉ có hiệu lực đến ngày 1 tháng 11 năm 1963 vì thời cuộc thay đổi.

3) Nhiệm sở 3: Ty Công Chánh Phước Tuy

Năm 1962, Vũng Tàu là một quận thuộc tỉnh Phước Tuy. Ngày 1/11/63, TT ND Diệm bị thảm sát trong biến cố đảo chánh, tỉnh Phước Tuy vẫn sinh hoạt bình thường. Sau đó tôi cùng Thiếu Tá Tinh Trường có dịp lên Saigon để thám thính tình hình. Cùng đi chung xe có Thiếu Tá Nguyễn Văn Toàn, Chỉ Huy Trưởng trường Thiết Giáp Long Hải, sau này lên chức Trung Tướng Tư Lệnh Vùng 2 Chiến Thuật và cuối cùng là Tư Lệnh vùng 3 CT.

4) Nhiệm sở 4: Ty Công Chánh Bình Long

An ninh tỉnh Bình Long thay đổi, và rất phức tạp. Từ 1965 tới 1967 chiến sự lắng dịu trừ quận Lộc Ninh và QL13. Ngay cả Tết Mậu Thân không có giao tranh trong tỉnh lỵ hay vùng phụ cận. Tuy nhiên QL13, con đường độc đạo và nguy hiểm nhất miền Nam nối liền Saigon - Bình Long mỗi tuần chỉ lưu thông được có 2 ngày, sau khi được Sư Đoàn 5 Bộ Binh mở đường. Thời gian này tôi thường di chuyển giữa BL-SG bằng phi cơ nhỏ của cửa đồn điền cao su, USOM hoặc vận tải cơ quân sự khổng lồ C130, hoặc quá giang phi cơ quan sát L19 (phi cơ nhỏ không có kiếng che, trông trải dễ quan sát). Tất cả các di chuyển từ tỉnh lỵ An Lộc đi Lộc Ninh, Chơn Thành hay xã ấp xa xôi phải nhờ tới các phi cơ trực thăng.

Từ 1968 đến giữa năm 1969, sau khi được quân đội Mỹ canh tân, lưu thông trên QL13 được tái lập 100%. Ngược lại tỉnh lỵ Bình Long bị pháo kích liên tục mỗi ngày ròn rã 2 năm trời bằng hỏa tiễn 122 ly. Mỗi ngày VC pháo kích ít nhất 2 quả, có vài tuần pháo kích tới 200 quả mỗi đêm. Nhưng lạ lùng thay chỉ có 1 người chết vì bị trúng đạn pháo kích. Các cơ sở nhà cửa không bị thiệt hại vì các đạn pháo kích chỉ nổ trên đường, công viên và đồng trống (tỉnh lỵ BL có nhiều dân, nhiều cơ quan quân sự, hành chánh, ty, sở, trường Thượng, trường trung học, trường tiểu học, bệnh viện, chợ cũ, chợ mới, phố xá, nhà cửa, cư xá công chức, cư xá công chánh, cơ sở USOM, MACV, trại gia binh, nhà máy nước, nhà máy điện vv..). Nếu có thiệt hại

thì tôi đã biết vì lúc đó tôi là Trưởng Ty Công Chánh kiêm Trưởng Ty Kiến Thiết Bình Long. Đêm pháo kích hỏa tiễn 122 ly vào An Lộc (tỉnh BL) lần đầu tiên độ 200 quả, 32 quả rớt trong vòng rào ty CC và quanh nhà trường ty CC 6 quả. Ông cai Thanh đang ở trong nhà bỏ chạy ra đường độ 6m thì bị một loạt 5 hỏa tiễn giăng hàng ngang rớt trúng chết ngay tại chỗ.

Thời gian ở Bình Long, tôi đã ba lần suýt chết, 1 lần vì mìn, và 2 lần vì hỏa tiễn (có dịp sẽ viết hồi ký sau). Một hỏa tiễn 122 ly rớt trên mặt đường đã cán đá tráng nhựa phá lỗ sâu lồi 2m rộng hơn 1m. Các giới quân sự cho biết đây là hỏa tiễn loại công phá, rớt gặp vật cứng như bê tông, sẽ xuyên nửa thước rồi mới nổ nên sức tàn phá rất ghê gớm. Khi bay hỏa tiễn hú như tiếng phản lực cơ nhưng nhỏ hơn. Từ giữa năm 1969 đến đầu năm 1972, tình hình yên tĩnh. QL13 lưu thông ban ngày 100%. Tôi rời Bình Long, thuyền chuyển về Bạc Liêu tháng 8 năm 1971. Kỹ Sư Bùi Hữu Tài, bào đệ Tổng Thanh Tra Công Chánh Bùi Hữu Tuấn đến Bình Long thay tôi. Đến tháng 4/1972 xảy ra mùa hè đỏ lửa (Bình Long anh dũng..). Lúc tôi ở Bình Long, Trung tá Lê nguyên Vỹ, Trung đoàn trưởng Trung đoàn 8 Sư đoàn 5 Bộ Binh, đóng quân tại An Lộc, thường liên lạc mượn tôi máy ủi. Sau ngày 30/4/1975, Chuẩn Tướng Lê nguyên Vỹ, Tư lệnh Sư đoàn 5 Bộ Binh đã tuân tiết tại Lai Khê, giã biệt Bình Long với các đồn điền cao su rộng bạt ngàn...

